

Rosnąca potrzeba wsparcia obszarów miejskich zmagających się z nagromadzeniem różnych problemów doprowadziła do poszukiwania rozwiązań za pośrednictwem procesu rewitalizacji. Obecny kierunek w polityce rewitalizacyjnej wskazuje na konieczność współuczestnictwa lokalnej społeczności w procesie podejmowania decyzji. W tym celu wykorzystuje się partycypację publiczną jako jeden z elementów procesu rewitalizacji. Jednym z ważnych kierunków działań rewitalizacyjnych jest zagospodarowanie zdegradowanej przestrzeni zielonej. Poza szeregiem aspektów środowiskowych, dostęp do zielonych przestrzeni w miastach daje wiele korzyści społecznych w postaci interakcji międzyludzkich oraz pobudzenia aktywności społecznej. Ten aspekt stanowi jeden z ważnych filarów rewitalizacji pozwalających na przeciwdziałanie problemom izolacji i wykluczenia społecznego. Do tej pory przedsięwzięcia rewitalizacyjne dotyczyły w większości zagospodarowania przestrzeni publicznych, obszarów atrakcyjnych turystycznie lub terenów przemysłowych. Niestety w dużych aglomeracjach miejskich dostęp do mikro przestrzeni półpublicznych dedykowanych bezpośrednio lokalnej społeczności jest z reguły ograniczony. To właśnie małe przestrzenie półpubliczne mają potencjał na stworzenie lokalnej sieci miejsc rekreacji i aktywności sąsiedzkiej. Jednym z przykładów takich przestrzeni są podwórka miejskie. Z reguły podwórka stanowią zaniedbaną przestrzeń, najczęściej wykorzystywaną jako lokalny parking lub składowisko odpadów. Partycypacja mieszkańców w zagospodarowaniu przestrzeni podwórek stwarza szanse nie tylko na podniesienie jakości ich życia, ale również odnowę zdegradowanej przestrzeni miejskiej. Problematyka przestrzeni półpublicznych oraz podejście partycypacyjne w rewitalizacji tych obszarów były rzadko podejmowane w porównawczym ujęciu badawczym. Stwierdza się brak systematycznego przeglądu i analizy wykorzystywanych technik i metod partycypacyjnych określanych wspólnie jako mechanizmy partycypacji. Niedostateczna jest wiedza w zakresie postaw społecznych wobec rozumienia roli, wyznań, a tym samym rozwiązań dla procesu partycypacji oraz czynników motywujących uczestników do zaangażowania. Nie jest wiadomo jakiego rodzaju problemy dotyczą przestrzeni półpublicznych oraz jakie są efekty działań rewitalizacyjnych w opinii mieszkańców.

Biorąc pod uwagę powyższą problematykę, **celem głównym projektu jest poznanie mechanizmów partycypacyjnych oraz postaw społecznych wobec rewitalizacji przestrzeni półpublicznych na przykładzie podwórek miejskich w miastach w Polsce.** Projekt został podzielony na trzy części prowadzące do realizacji celu głównego. Badania będą prowadzone na terenie 17 podwórek w 6 miastach Polski (Kraków, Bytom, Gorzów Wielkopolski, Olsztyn, Gdańsk, Kalisz). Pierwsza część zakłada analizę porównawczą mechanizmów partycypacji w rewitalizacji podwórek miejskich w wybranych miastach. W tym celu zostanie wykorzystana kwerenda źródeł (programów rewitalizacji oraz raportów z konsultacji społecznych). W drugiej części projektu zostaną rozpoznane postawy społeczne wobec partycypacji w rewitalizacji podwórek miejskich. Na tym etapie przewidujemy przeprowadzenie wywiadów pogłębionych wśród trzech grup interesariuszy (lokalnych liderów, przedstawicieli samorządu oraz prowadzących konsultacje społeczne). Po tym etapie dokonamy wyboru trzech studiów przypadku do realizacji ostatniej fazy projektu. Ostatnia część badania dotyczyć będzie analizy problematyki przestrzeni podwórkowych z uwzględnieniem oceny efektów realizacji projektu zagospodarowania. W tym celu przeprowadzimy wywiady pogłębione z mieszkańcami najbliższej okolicy wybranych podwórek. Dodatkowo wykorzystamy badania terenowe do obserwacji zmian w zagospodarowaniu przestrzeni.

Proponowana analiza porównawcza pozwoli na odniesienie powyższej problematyki w skali innych ośrodków miejskich w całym kraju. Istota podjętej tematyki badawczej wynika z rosnącej potrzeby angażowania społeczności do współdecydowania w procesach miejskich. Wyniki badań pozwolą na wypracowanie podstaw teoretycznych do debacie na temat udziału mieszkańców w procesie rewitalizacji przestrzeni półpublicznych. Projekt będzie realizowany na przykładzie podwórek miejskich jako obszar badań, gdzie podobne badania były rzadko podejmowane. Wyjaśnienie istotnych różnic i prawidłowości w funkcjonowaniu partycypacji publicznej pozwoli na lepsze zaadresowanie podstaw w budowaniu nowego modelu polityki rewitalizacyjnej w miastach.